

FREDESBORG
KOMMUNE

Kortlægning af kulturmiljøer

2014

07: Studiebyen

FRIKOMMUNE
-FRISAT OFFENTLIG SEKTOR

Kolofon

Udgivet november 2014

Udgivet af

Fredensborg Kommune
Center for Plan og Miljø
Fredensborg Kommune
Egevangen 3B | 2980 Kokkedal

www.fredensborg.dk

Udarbejdet af

COWI A/S og NIRAS A/S

Kortlagte kulturmiljøer 2014

- 01 - Slotsbyen
- 02 - Asminderød
- 03 - Gl. Humlebæk og Gl. Humlebæk Havn
- 04 - Krogerup
- 05 - Gl. Strandvej/Kystvej
- 06 - Humlebæk Stationsområde
- 07 - Studiebyen i Humlebæk
- 08 - Sletten
- 09 - Nivaagaard og teglværkerne
- 10 - Bebyggelse ved Nivå Station og villakvarteret ved Vinkelvej
- 11 - Nivå Vænge og Åtoften
- 12 - Brønsholmsdal og Egedal
- 13 - Jellerød Parkvej
- 14 - Et udsnit af Kokkedal
- 15 - Grønholt
- 16 - Langstrup
- 17 - Gunderød
- 18 - Karlebo inkl. ejerlav
- 19 - Kongevejen
- 20 - Parforcevejene

Indholdsfortegnelse:

Hvad er SAVE?	3
Hvad er kortlægning af kulturmiljøer?	3
Kort over afgrænsning af kulturmiljøet Studiebyen.....	4
Identifikation	5
Bærende værdier og sårbarhed	5
Natur/kulturgrundlag	6
Udviklingshistorie.....	7
Rumlige og arkitektoniske hovedtræk	8

Hvad er SAVE?

SAVE (Survey of Architectural Values in the Environment) er en metode til at kortlægge, registrere og vurdere bevaringsværdier i bymiljøer og bygninger. Den engelske titel illustrerer, at systemet blev udviklet som en almen byarkitektonisk undersøgelsesmetode, der også kunne finde anvendelse uden for landets grænser. Udviklingen af SAVE-systemet blev igangsat af Planstyrelsen i 1987 med forsøgsregistrering i Præstø, Suså og Fladså kommuner og fortsættelse i 1988 i Roskilde, Nakskov og Esbjerg kommuner. På baggrund af disse forsøg udvikledes det egentlige SAVE-system, der blev taget i brug i 1991 og efterfulgt af den første SAVE-vejledning fra 1992.

SAVE-systemet blev udviklet for at kortlægge bygninger og bymiljøer i en hel kommune ad gangen. Det vil sige en vurdering af alle enkeltbygninger opført før 1940 samt en registrering af bebyggede miljøer i byen og på landet, de såkaldte bebyggede strukturer. Formålet med SAVE-undersøgelserne var at danne grundlag for, at bevaringsværdierne kunne optages i lokalplaner og kommuneplaner. Og gennem atlasarbejdet at skabe bred forståelse for kommunens byarkitektoniske kvaliteter hos borgere, foreninger, politikere og embedsfolk.

Hvad er kortlægning af kulturmiljøer?

Formålet med SAVE-kortlægning af de bebyggede strukturer/kulturmiljøer er at etablere et grundlag for lokalplanlægning eller anden helhedsorienteret områdeplanlægning, der tager udgangspunkt i de eksisterende landskabelige, kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter og i de enkelte bebyggelsesmiljøers karakter eller særpræg.

Begrebet "bebygget struktur" dækker over sammenhængende bebyggelser, der kan rumme en eller flere delstrukturer – fra købstæder, forstæder, landsbyer, stationsbyer, husmandsudstyknings-, stok- og rækkehusbebyggelser til herregårds- og industrianlæg og havneområder. Kortlægningen af de bebyggede strukturers kvaliteter sker efter en overordnet systematik som er beskrevet i Kulturarvsstyrelsens vejledning 'SAVE, Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi'.

Studiebyen

Signaturforklaring:

- Kig, sigtelinje
- Udsigt, vue
- Markant rumskabende bebyg.
- Bebyggelsesmønster
- Enkeltstående træ
- Trærække, allé
- Grøn struktur
- Betydende byrum
- Betydende grønt rum
- Kulturmiljøafgrænsning

Identifikation

Navn: Studiebyen

Tema: Forstadsudvikling, boligformer

Periode: 1980-nu

Fortælling:

Studiebyen udgør sin egen interessante krølle på fortællingen om udviklingen af forstadens boligtypologier, med sit bevidste forsøg på at kombinere parcelhusets individuelle boligform med en mere tæt bebyggelse. Bebyggelsen er opført på initiativ af Praktiserende Arkitekters Råd, og kan således også ses som arkitekternes forsøg på at generobre parcelhusmarkedet – både forretningsmæssigt, men også ideologisk, ved netop at præsentere et alternativ til de i arkitekternes øjne arealforbrugende og rumligt udifferentierede og kvalitetsløse parcelhusområder. Selv om studiebyen beskrives som et attraktivt sted at bo virker det dog ikke til, at bebyggelsesformen har dannet skole i større omfang.

Afgrænsning:

Området omfatter Studiebyens matrikler, og afgrænses af skel mod de omkringliggende stisystemer.

Bærende værdier og sårbarhed

Bærende værdier beskriver de grundlæggende strukturer, som skal bevares for at områdets karakter og fortælling kan sikres.

De bærende værdier i området omfatter først og fremmest den tætte bebyggelsesstruktur med individuelt udformede huse, som alle bærer præg af den stilmæssige orientering på opførelsestidspunktet og den tilhørende inddeling i matrikler. Fælleshuset og den åbne forbindelse til stisystemet herfra er ligeledes bærende værdier.

Sårbarhed:

Sårbarhed beskriver ændringer, som umiddelbart vil være sandsynlige i området og som vil skade de bærende værdier.

Området er, netop på grund af sin oprindelse med individuelt formede bygninger, ret robust overfor ændringer i de enkelte bygninger. Dog bør der være opmærksomhed på, at de grundlæggende karaktertræk og materialeholdningen bevares. Karakteren vil kunne ændres noget, hvis bygninger nedrives og erstattes af ny bebyggelse, som ikke indpasses i bebyggelsesstrukturen. Den tætte struktur med små matrikler sikrer dog i nogen grad mod dette.

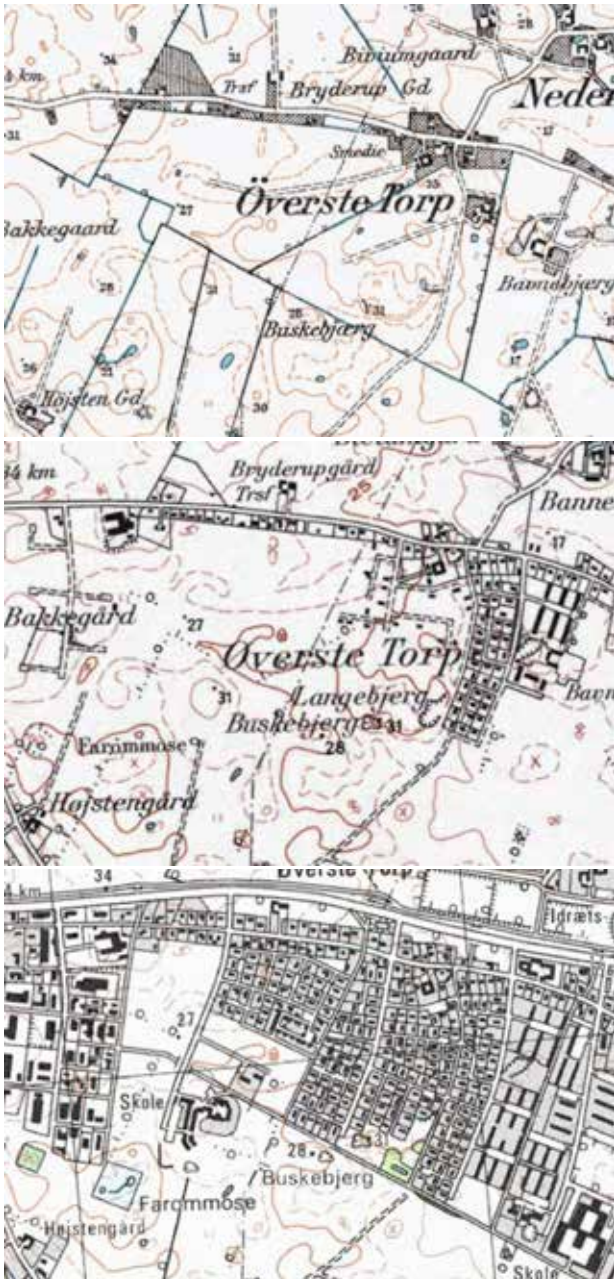

Gadebillede med mindelser om sydeuropæiske landsbyer.

Natur/kulturgrundlag

Beskriver det grundlag, som kulturmiljøet er opstået i (for landsbyer o.lign. vil det være naturgrundlaget, mens det for eksempelvis forstadsområder o.lign. vil være den forudgående bebyggelsesmæssige kontekst).

Studiebyen ligger indlejret i et større dispositionsplanlagt område, som omfatter Baunebjergvej, Boserupvej, Bogårdsvej samt Langebjergvej og ligger på jordene, der tidligere hørte til landsbyen Øverste Torp. Hele området er udbygget i 1970'erne og 80'erne, og bortset fra forløbet af den østvest-gående gennemfartsvej samt et enkelt stiforløb er der få spor af den tidligere struktur bevaret i området.

Stadier i områdets udvikling fra landsbyjord til byområde: Ca 1950, ca. 1970 og 1985. De gamle markskel afspejles delvist i områdets overordnede struktur, men kun enkelte træk er direkte bevaret. Studiebyen ses på det nederste kort.

Udviklingshistorie

Beskriver i hovedtræk den udvikling, som har ledt frem til kulturmiljøets nuværende fremtræden med fokus på de aspekter, som har betydning for den fysiske og strukturelle udvikling.

Studiebyen blev opført i 1980 på initiativ af Praktiserende Arkitekters Råd med Boligfonden SDS som bygherre. Det nye boligområde skulle give impulser til en fortsat udvikling af tæt/lav bebyggelsesformen ved at placere individuelle huse relativt tæt og alligevel bevare de enkelte huses karakter af havebolig. Bebyggelsen var tænkt som en udstilling som et led i udviklingen af lavenergihuse i kølvandet på energikrisen. Samtidig var de en øvelse i at skabe huse på små arealer for at spare penge (køb af grund, byggemodning, bedre varmeøkonomi f.eks.)

De 21 boliger blev opført efter en samlet plan men med forskellige arkitekter på det enkelte hus. Dette var med til at sikre variationen i bebyggelsen.

Gennem årene er bebyggelsens samlede karakter fastholdt, men der har været plads til at gennemføre tilpasninger. I 2006 blev der således vedtaget en lokalplan, som tillod at øge højden på fem af husene til to etager. De bygninger, der fik lov til at øge højden, er fordelt i hele området så den samlede variation fastholdes. Samlet set fremstår området derfor i dag med en høj grad af originalitet.

Rumlige og arkitektoniske hovedtræk

Studiebyen ligger i et område med parcelhusbebyggelse og en tidstypisk planløsning med trafikseparerede stisystemer, fordelingsveje og adgangsveje i et altovervejende ortogonalt system. Studiebyen ligger for enden af en adgangsvej og adskiller sig fra den omkringliggende parcelhusbebyggelse ved den fælles parkeringsplads, der kantede af trærækker repræsenterer et brud med parcelhusvejens hække.

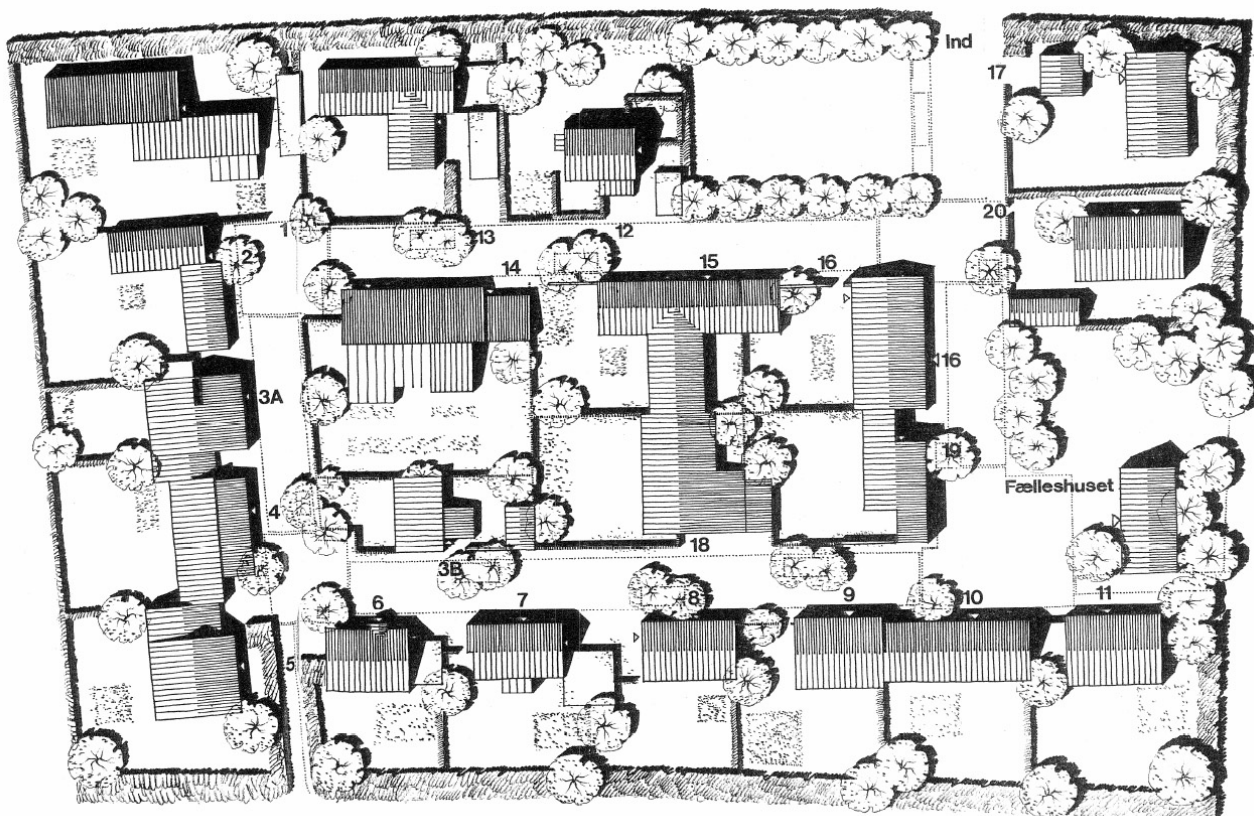
Arealet omkring fælleshuset er åbent ud mod stisystemet.

Bebyggelsen rummer 21 huse på et areal, der ved normal parcelhusudstyknig ville rumme omkring otte huse. Tætheden sammen med variationen giver bebyggelsen en intimitet og egen karakter, der tit savnes i traditionelle parcelhusområder.

Bebyggelsen er varieret men har samtidig en række fællestræk i blandt andet materialebrug og detaljering, som giver et sammenhængende præg.

Bebyggelsen er opbygget omkring en central vejløkke. I den nordlige og østlige del ligger fritliggende huse tilbagetrukket fra vejen og minder om traditionelle parcelhuse men på mindre grunde. Den resterende del af bebyggelsen er sammenbygget, ofte med

Den oprindelige bebyggelsesplan for Studiebyen, tegnet af Skaarup og Jespersen. Gengivet fra lokalplan H12, Fredensborg-Humblebæk Kommune.

udhuse og garager som det sammenbindende element og facaden ligger tæt ved eller helt ud til vejen. Sammen med de varierende bygningshøjder er det med til at give området et bymæssigt præg, der kan minde om karakteren i sydeuropæiske landsbyer.

Mod syd og øst grænser bebyggelsen op til stisystemet og haverne er afgrænset af ensartede hække. Fælleshuset i den østlige ende af bebyggelsen ligger på en græsflade, der løber direkte ud i græsarealet ved stien øst for. Derved åbner bebyggelsen sig op mod det omkringliggende område.

Rundt i vejløkken er der træer, der både er med til at give en grøn karakter og samtidig fungerer som trafikdæmpende foranstaltning.

Bygningsarkitekturen i området er meget tidstypisk for starten af 1980'erne med karaktertræk fra både postmodernisme og brutalisme. Materialerne er tegl - nogle steder vandskuret - og tagene er med betontagsten. Arkitekturen er enkel og ydmyg og det er karakteristisk, at der ofte kun er små vinduesåbninger ud mod det offentlige rum.

Bygningsarkitekturen er præget af en enkel detaljering, som minder om den funktionelle tradition kombineret med en postmoderne tolkning af klassiske bygningstyper.

Kilde: Praktiserende Arkitekters Råd: Studiebyen i Humlebæk